

Quickscan natuurwaardenonderzoek

Blokstegenweg 3-3a Ambt Delden

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Quickscan natuurwaardenonderzoek Blokstegenweg 3-3a te Ambt Delden

In het kader van de Wet natuurbescherming

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Ad Fontem
Contactpersoon: A. Veenendaal
 Stationsstraat 37
 7622 LW Borne

Projectnummer en versie: 1675, versie 1.0		Status: concept
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): P. Leemreise	Rapportdatum: 20-11-2018
Ligging projectgebied: Blokstegenweg 3-3a te Ambt Delden		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1 Inleiding.....	5
2 Het plangebied.....	6
2.1 Situering.....	6
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	6
3 Voorgenomen activiteiten.....	7
3.1 Algemeen.....	7
3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten.....	7
3.3 Vaststellen van de invloedsfeer.....	7
3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied.....	8
4 Gebiedsbescherming.....	9
4.1 Algemeen.....	9
4.2 Natuurnetwerk Nederland.....	9
4.3 Natura2000.....	10
4.4 Instandhouding van areaal bos.....	11
4.5 Slotconclusie.....	11
5 Soortenbescherming; het onderzoek.....	12
5.1 Verwachting en bureauonderzoek.....	12
5.2 Methode.....	12
5.3 Resultaten.....	15
5.4 Toetsingskader.....	18
5.5 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep.....	19
5.6 Historische gegevens en overige bronnen.....	21
5.7 Volledigheid van het onderzoek.....	21
6 Conclusies.....	22
Bijlage.....	23

Samenvatting

Er zijn concrete plannen voor de bouw van een nieuwe bedrijfshal ten westen van een bestaande bedrijfslocatie aan de Blokstegenweg 3-3a te Ambt Delden. Om de bouw mogelijk te maken moet o.a. een poel gedempt worden en een bestaande houtsingel gerooid worden. Om de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in beeld te brengen is Natuurbank Overijssel gevraagd om een natuurwaardenonderzoek uit te voeren in het plangebied. Het natuurwaardenonderzoek is een zogenaamd quickscan-natuurwaardenonderzoek. In voorliggend rapport worden de bevindingen van het uitgevoerde onderzoek gepresenteerd. Naast een beschrijving van het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet en de resultaten van het onderzoek, worden de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten weergegeven.

Het onderzoeksgebied is op 23 oktober 2018 onderzocht op de (potentiële) aanwezigheid van beschermde planten en dieren en beschermde nesten, holen, vaste rust- en voortplantingslocaties en andere beschermde functies. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteiten een negatief effect hebben op beschermd (natuur)gebied.

Wettelijke consequenties m.b.t. gebiedsbescherming:

Het plangebied behoort deels tot het Natuurnetwerk Nederland en behoort deels tot de zone 'Ondernemen met natuur en water buiten het Natuurnetwerk Nederland', maar ligt op enige afstand van Natura2000-gebied. Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten wordt bos, welke een beschermde status heeft in de Wet natuurbescherming, gerooid. Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten, neemt het areaal bos af. Voor het rooien van een deel van het Natuurnetwerk Nederland dient een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming verkregen te worden. Om de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Omgevingsverordening Overijssel inzichtelijk te krijgen, wordt geadviseerd om een nadere effect-analyse op te stellen. De Omgevingsverordening staat kleinschalige ontwikkelingen in het Natuurnetwerk Nederland en de 'Zone ondernemen met water en natuur buiten het Natuurnetwerk Nederland' toe, mits voldaan wordt aan de gestelde criteria. Geadviseerd wordt om de uitkomsten van nader onderzoek naar bijzondere amfibieën af te wachten en eventuele compenserende maatregelen (aanleg vervangende vijver?) erbij te betrekken.

Wettelijke consequenties m.b.t. soortbescherming

De voorgenomen activiteiten worden gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor een aantal algemeen voorkomende en talrijke faunasoorten¹ geldt in Overijssel een vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden, verwonden en het opzettelijk beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingslocaties', als gevolg van werkzaamheden die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd. Voor beschermde soorten die niet op deze vrijstellingslijst staan, is een ontheffing vereist om ze te mogen verwonden en doden of om opzettelijk rust- en voortplantingslocaties te mogen beschadigen en te vernielen. In het kader van de zorgplicht moet rekening worden gehouden met alle in het plangebied aanwezige planten en dieren en moet er gekozen worden voor een werkmethode en/of planning in de tijd, waardoor planten en dieren zo min mogelijk schade ondervinden als gevolg van de voorgenomen activiteiten.

Het plangebied behoort vermoedelijk tot het functionele leefgebied van verschillende vogel-, amfibieën-, vleermuis- en grondgebonden zoogdiersoorten. Voorgenoemde soorten benutten het plangebied als foerageergebied en vermoedelijk nestelen er ieder broedseizoen vogels in het plangebied en bezetten verschillende grondgebonden zoogdier- en amfibieënsoorten er een rust- en/of voortplantingslocatie.

Van de vogelsoorten die in het plangebied nestelen, is uitsluitend het bezette nest beschermd, niet het oude nest of de nestplaats. Werkzaamheden die kunnen leiden tot het verstoren/vernielen van vogelnesten dienen buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd te worden.

Voor de grondgebonden zoogdiersoorten, die een rust- en/of voortplantingslocatie in het plangebied bezetten, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden en verwonden' en het 'beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingslocaties' (of de soort is niet beschermd). Voor sommige amfibieënsoorten, die een rust- en/of voortplantingslocatie in het plangebied bezetten, geldt een

¹ Zie bijlage 2 van dit rapport

vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden en verwonden' en het 'beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingslocaties', maar deze vrijstelling geldt niet voor de poelkikker en de kamsalamander. Gelet op de inrichting en beheer van het plangebied en de ligging nabij actueel verspreidingsgebied, kan op basis van het uitgevoerde onderzoek de aanwezigheid van deze soorten in het plangebied niet uitgesloten worden. Omdat deze dieren en hun functionele leefgebied beschermd is, is nader onderzoek noodzakelijk om de wettelijke consequentie van de voorgenomen activiteiten volledig inzichtelijk te krijgen. Nader onderzoek dient uitgevoerd te worden in het voorjaar.

Het plangebied behoort deels tot het Natuurnetwerk Nederland en behoort deels tot de zone 'Ondernemen met natuur en water buiten het Natuurnetwerk Nederland', maar ligt op enige afstand van Natura2000-gebied. Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten wordt bos, welke een beschermde status heeft in de Wet natuurbescherming, gerooid. Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten, neemt het areaal bos af. Voor het rooien en elders herplanten van bos dient een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming verkregen te worden. Om de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Omgevingsverordening Overijssel inzichtelijk te krijgen, wordt geadviseerd om een nadere effect-analyse op te stellen. De Omgevingsverordening staat kleinschalige ontwikkelingen in het Natuurnetwerk toe, mits voldaan wordt aan de gestelde criteria. Geadviseerd wordt om de uitkomsten van nader onderzoek naar bijzondere amfibieën af te wachten en eventuele compenserende maatregelen (aanleg vervangende vijver?) erbij te betrekken.

Samenvattende conclusie:

Op basis van het uitgevoerde onderzoek, kunnen de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten nog niet volledig inzichtelijk gemaakt worden. Geadviseerd wordt om een effectanalyse op te stellen in het kader van gebiedsbescherming (specifiek Natuurnetwerk Nederland en behoud areaal bos). Om de functie van het plangebied voor kamsalamander en poelkikker duidelijk te krijgen is aanvullend onderzoek vereist. Voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op Natura2000-gebied.

1 Inleiding

Er zijn concrete plannen voor de bouw van een nieuwe bedrijfshal ten westen van een bestaande bedrijfslocatie aan de Blokstegenweg 3-3a te Ambt Delden. Om de bouw mogelijk te maken moet o.a. een poel gedempt worden en een bestaande houtsingel gerooid worden. Om de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in beeld te brengen is Natuurbank Overijssel gevraagd om een natuurwaardenonderzoek uit te voeren in het plangebied. Het natuurwaardenonderzoek is een zogenaamd quickscan-natuurwaardenonderzoek. In voorliggend rapport worden de bevindingen van het uitgevoerde onderzoek gepresenteerd. Naast een beschrijving van het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet en de resultaten van het onderzoek, worden de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten weergegeven.

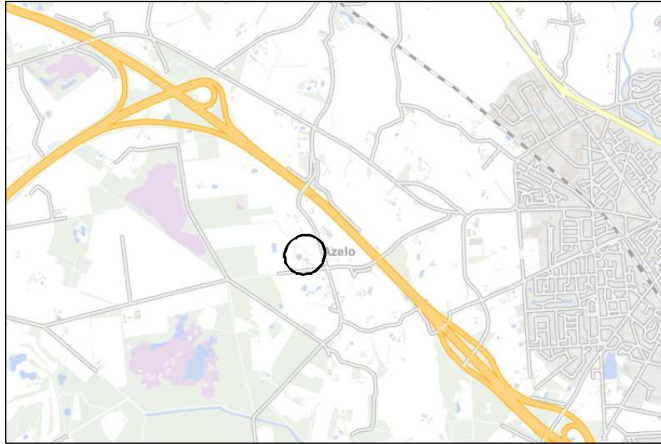
Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de (potentiële) aanwezigheid van beschermde planten en dieren en beschermde nesten, holen, vaste rust- en voortplantingslocaties en andere beschermde functies. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteiten een negatief effect hebben op beschermd (natuur)gebied.

Op basis van de onderzoeksresultaten worden de wettelijke consequenties bepaald van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Wet natuurbescherming (soorten en Natura2000-gebied) en de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (Natuurnetwerk Nederland).

2 Het plangebied

2.1 Situering

Het plangebied is gesitueerd nabij het adres Blokstegenweg 3-3a te Ambt Delden. Het ligt in het buurtschap Azelo, circa 1,5 kilometer ten westen van de kern Borne. Op onderstaande topografische kaart wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de blauwe marker in de zwarte cirkel aangeduid (bron kaart: Provincie Overijssel).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit een loofhoutsingel en een poel, met daar omheen oever en hooiland. De poel is vermoedelijk enkele jaren geleden aangelegd. Aan de noord zijde van de poel staat een rietkraag van enkele meters breed. De poel is in het verleden gebruikt om forel in uit te zetten. Langs de noord- en ooststrand van het plangebied staat een houtsingel met een gemengde opstand van zomereik, berk, vuilboom en lijsterbes. Op onderstaande afbeelding wordt het plangebied in detail weergegeven, evenals de begrenzing. Voor een verbeelding van het plangebied wordt naar de fotobijlage verwezen.

Ligging van het plangebied. De begrenzing van het plangebied wordt met de gele lijn aangeduid.

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

Het voornemen bestaat om een nieuwe bedrijfshal te bouwen, iets ten westen van een bestaande bedrijfshal. Om de bouw mogelijk te maken zal de poel gedempt moeten worden en de bouwplaats bouwrijp gemaakt moeten worden. Om het nieuwe bedrijventerrein te verbinden met het bestaande terrein wordt een smalle doorgang gemaakt in een bestaande houtsingel tussen beide loodsen. In het kader van de landschappelijke inpassing worden langs de Blokstegenweg laanbomen geplant en wordt op het erf erfbeplanting aangelegd, waaronder enkele solitaire bomen en een houtsingel. Op onderstaande afbeelding wordt het wenselijke eindbeeld weergegeven.

Verbeelding van het wenselijke eindbeeld (bron: Damink tuin & landschap).

De volgende activiteiten worden getoetst op relevantie t.a.v. de Wet natuurbescherming:

- Dempen poel en rooien beplanting;
- Bouwrijp maken bouwplaats;
- Bouwen bedrijfshal en aanleggen erfverharding;
- Rooien beplanting;

3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten

De voorgenomen activiteiten hebben mogelijk een negatieve invloed op beschermde soorten en beschermd (natuur)gebied. We onderscheiden de volgende negatieve invloeden:

Mogelijke tijdelijke invloeden:

- Verstoren rust- en voortplantingsplaatsen als gevolg van geluid, stof en trillingen tijdens de werkzaamheden

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en/of jaar rond beschermde nesten;
- Vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten;

3.3 Vaststellen van de invloedsfeer

Naast een tijdelijk effect in het onderzoeksgebied, kan het voorkomen dat een voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten of beschermd natuurgebied buiten het onderzoeksgebied. Dit noemen we de invloedsfeer. De omvang van de invloedsfeer wordt bepaald door de duur, aard en omvang

van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie. Het effect van de voorgenomen activiteit op een beschermde soort verschilt per soort en/of soortgroep.

In deze studie wordt alleen gekeken naar de uitvoering van de fysieke werkzaamheden, zoals het dempen van de poel, het rooien van beplanting, het bouwrijp maken van de bouwplaats en het bouwen van de bedrijfshal.

Beoordeling van de invloedsfeer van de voorgenomen activiteit:

De invloedsfeer van de voorgenomen fysieke activiteiten is lokaal. Mogelijk zijn tijdens de werkzaamheden geluid, stof en trillingen waarneembaar buiten het plangebied, maar deze effecten zijn echter incidenteel en kortstondig en hebben geen wezenlijke schadelijke invloed op beschermde soorten, rust- of voortplantingslocaties buiten het plangebied.

3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied wordt gelijk gesteld aan het plangebied.

4 Gebiedsbescherming

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het mogelijke effect van de voorgenomen activiteit op beschermd natuurgebied (Natura2000) en het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS genoemd).

4.2 Natuurnetwerk Nederland

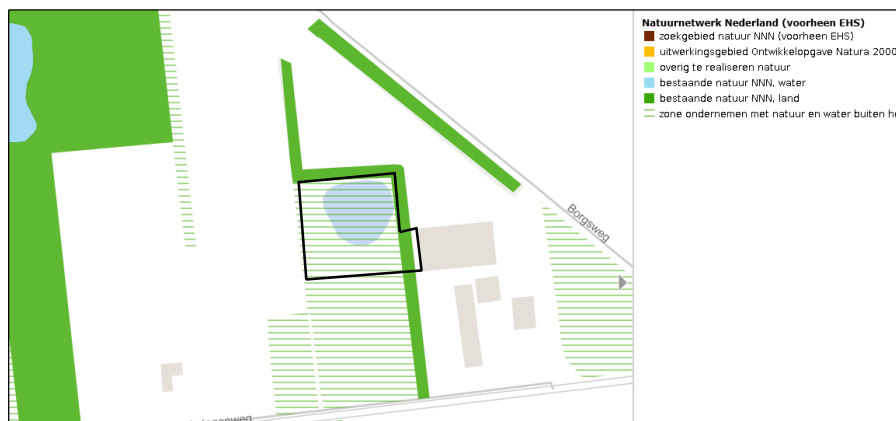
Provincies zijn verantwoordelijk voor de veiligstelling en ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland (verder NNN genoemd). De beoordeling of de voorgenomen activiteit past in het NNN, dient met name uitgevoerd te worden in de afweging van een 'goede ruimtelijke ordening' als onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing. De aanwezigheid van beschermde planten en dieren is daarbij niet direct van belang.

Vanwege het grote belang voor de biodiversiteit en de betekenis voor de kwaliteit van de leefomgeving en regionale economie geldt een beschermingsregime voor het gehele NNN (voorheen EHS). Voor het NNN geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. In de verordening is het "nee, tenzij"-regime vast gelegd. Dit betekent dat (nieuwe) plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Er kan echter aanleiding zijn om toch ontwikkelingen toe te staan. De mogelijkheid om een uitzondering te maken op de algemene lijn van behoud en duurzame ontwikkeling van wezenlijke kenmerken en waarden, is aan strikte voorwaarden gebonden. Uiteraard geldt ook hier dat de generieke regeling van toepassing blijft (zoals de toepassing van de principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik, ontwikkelingsperspectieven en gebiedskenmerken). Het ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN' waarbij tevens zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn.

De kernkwaliteiten binnen het NNN zijn natuurkwaliteit, landschappelijke kwaliteiten en beleving van rust. Voor grootschalige ontwikkelingen die niet passen binnen de doelstelling van het NNN is geen ruimte, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang waar niet op een andere manier aan kan worden voldaan. Daarbij worden de zogenaamde NNN-spelregels gehanteerd: herbegrenzing van het NNN, saldering van negatieve effecten en toepassing van het compensatiebeginsel. Het 'nee, tenzij'-principe en de overige spelregels hebben is opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening van Overijssel. Er is door toepassing van de spelregels ruimte voor het aanpassen van de begrenzing als daarmee de doelen op een betere manier kunnen worden bereikt.

Ligging t.o.v. het Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt grotendeels in de Zone ondernemen met natuur en water buiten het Natuurnetwerk Nederland en voor een klein deel in het Natuurnetwerk Nederland. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van het Natuurnetwerk Nederland in de omgeving van het plangebied weergegeven.

Ligging van Natuurnetwerk Nederland in de omgeving van het plangebied. Gronden die tot het Natuurnetwerk Nederland behoren worden met de groene kleur op de kaart aangeduid. De globale ligging van het plangebied wordt met de zwarte cirkel aangeduid (bron: Ruimtelijke Plannen).

Effectbeoordeling

Door het rooien van beplanting t.b.v. de doorgang, gaat een deel van het Natuurnetwerk Nederland verloren en door het dempen van de poel worden de wezenlijke kenmerken en waarden mogelijk aangetast van de Zone ondernemen met natuur en water buiten het Natuurnetwerk Nederland. Dit dient nader onderzocht te worden.

Wettelijke consequenties

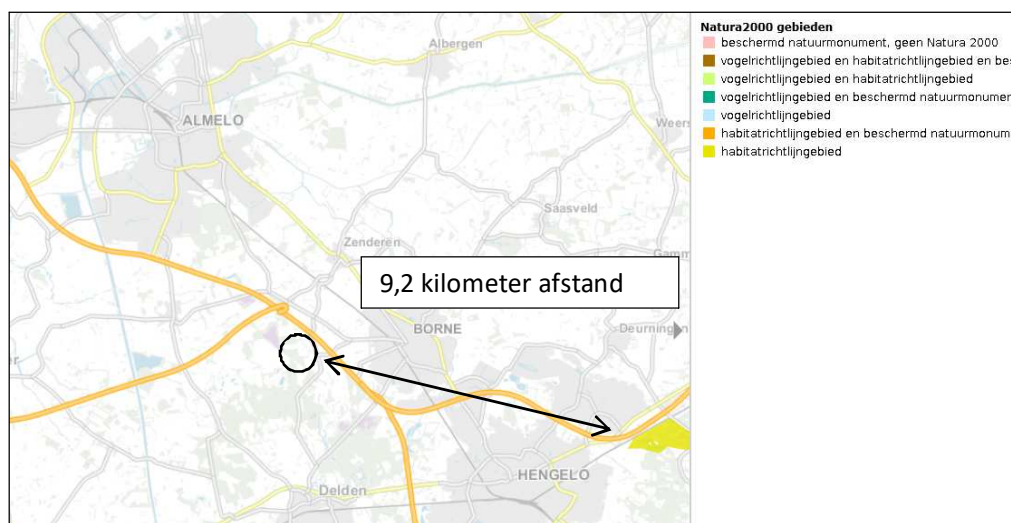
De Omgevingsverordening Overijssel staat kleinschalige ontwikkeling in het Natuurnetwerk Nederland toe, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldoen. Het voornemen dient getoetst te worden op deze criteria.

4.3 Natura2000

De biodiversiteit (soortenrijkdom) in Europa gaat al jaren achteruit. Duurzame bescherming van flora en fauna is hard nodig. Planten en dieren trekken zich weinig aan van landsgrenzen en het is daarom belangrijk om natuurbescherming in Europees verband aan te pakken. Zo voorkomen we dat de natuur in Europa en in Nederland steeds eenvormiger wordt. Daartoe is in 1979 de Vogelrichtlijn opgesteld en in 1992 de Habitatrichtlijn. Deze richtlijnen hebben twee componenten: soortenbescherming en gebiedsbescherming. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke (leefgebieden van) (vogel-)soorten. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk. De Nederlandse bijdrage aan dit Europese netwerk van beschermde natuurgebieden bestaat uit ruim 160 gebieden.

Ligging van het plangebied t.o.v. Natura-2000

Het plangebied ligt op enige afstand van gronden die tot Natura2000 behoren. Gronden die tot Natura2000 behoren liggen op minimaal 9,2 kilometer afstand van het plangebied. Op onderstaande kaart wordt de ligging van Natura2000-gebied in de omgeving van het plangebied weergegeven.

Ligging van Natura2000-gebied in de omgeving van het plangebied. Gronden die tot Natura2000 behoren worden met okergele kleur aangeduid. De globale ligging van het plangebied wordt met de zwarte cirkel aangeduid (bron: Provincie Overijssel).

Beschermingsregime

De Wet natuurbescherming regelt in hoofdstuk 2 de bescherming van Natura 2000-gebieden. Dit zijn speciale beschermingszones op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. De minister wijst deze gebieden aan.

Voor de Natura 2000-gebieden stelt de minister instandhoudingsdoelstellingen op voor:

- de leefgebieden van vogels;
- de natuurlijke habitats of habitats van soorten (art. 2.1 Wet natuurbescherming);

De provincies stellen voor de Natura 2000-gebieden een beheerplan op (art. 2.3 Wet natuurbescherming). In het beheerplan staan maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de instandhoudingsdoelstellingen worden bereikt.

Nederland past een vergunningenstelsel toe. Hierdoor is in ons land een zorgvuldige afweging gewaarborgd rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Vergunningen worden verleend door provincies of door de Minister van EZ. Natura 2000-gebieden mogen geen significante schade ondervinden. Dit houdt in dat bepaalde plannen en projecten, op zichzelf óf in combinatie met andere plannen en projecten, de natuurwaarden waarvoor de gebieden zijn aangewezen niet significant negatief mogen beïnvloeden. Elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden onderworpen aan een 'voortoets'. Uit de voortoets moet blijken of kan worden uitgesloten dat de gewenste werkzaamheden/ontwikkelingen een (significant) negatief effect hebben (op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten). Voor alle Natura 2000-gebieden dient een beheerplan te zijn opgesteld waaruit duidelijk wordt welke activiteiten wel en niet zonder vergunning mogelijk zijn in en nabij die gebieden.

Effectbeoordeling

De invloedsfeer van de voorgenomen fysieke activiteiten is lokaal. Uitvoering van de voorgenomen fysieke activiteiten hebben geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen zoals vastgesteld voor Natura2000. De voorgenomen activiteiten leiden niet tot wettelijke consequenties.

4.4 Instandhouding van areaal bos

Net als onder de Boswet is het doel van de regels met betrekking tot houtopstanden onder de Wnb de instandhouding van het bosareaal. Om deze doelstelling te realiseren blijven de meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod ingeval van houtkap bestaan. De kap dient daarbij wel nog steeds een bepaalde omvang en locatie te hebben. Enkel houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom worden gereguleerd.

Effectbeoordeling

Door uitvoering van voorgenomen activiteiten wordt bos gerooid en elders aangelegd. Het areaal bos neemt hierdoor af. Dit is in strijd met de instandhoudingsdoelstelling voor bos.

Wettelijke consequentie

In de Omgevingsverordening Overijssel heeft de provincie haar beleid vastgelegd hoe om te gaan met het verplaatsen van bos. Het vellen van bos en elders terug planten is mogelijk, maar moet met een vergunning van de Wet natuurbescherming geregeld worden. In de Omgevingsverordening van Overijssel staat vermeld of een gelijk areaal of een vermeerdering van de oppervlakte terug geplant moet worden.

4.5 Slotconclusie

Het plangebied behoort gedeeltelijk tot het Natuurnetwerk Nederland en voor het overige deel in de Zone ondernemen met natuur en water buiten het Natuurnetwerk Nederland. Door het rooien van een deel van de houtsingel neemt het areaal bos af. Kleinschalige ontwikkelingen in het Natuurnetwerk Nederland en de 'Zone ondernemen met natuur en water buiten het Natuurnetwerk Nederland' zijn mogelijk, maar moeten voldoen aan de gestelde criteria in de Omgevingsverordening Overijssel. Mogelijk dient een groter areaal bos terug geplant te worden en mogelijk wordt het verdwijnen van de poel beschouwd als aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de 'Zone ondernemen met natuur en water buiten het Natuurnetwerk Nederland'. Geadviseerd wordt om dit aspect nader te onderzoeken. Voor het rooien van beplanting is in ieder geval een vergunning van de Wet natuurbescherming vereist. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatief effect op Natura2000.

5 Soortenbescherming; het onderzoek

5.1 Verwachting en bureauonderzoek

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van verschillende algemene- en weinig kritische amfibieën- en grondgebonden zoogdiersoorten. Het plangebied ligt net ten oosten van een natuur- en bosrijk gebied en ligt net buiten het bekende verspreidingsgebied van sommige zeldzame amfibieënsoorten als kamsalamander en poelkikker. Het plangebied ligt buiten het normale verspreidingsgebied van zeldzame grondgebonden zoogdiersoorten als waterspitsmuis, veldspitsmuis en grote bosmuis. Ook ligt het plangebied buiten het normale verspreidingsgebied van beschermde ongewervelden als platte schijfhoorn, zeggekorfslak en wordt de poel als ongeschikte habitat voor beschermde libellensoorten beschouwd. De inrichting, het beheer en de geïsoleerde ligging, maken het plangebied tot een ongeschikte habitat voor reptielen.

Het plangebied bestaat uit open water, oever, hooiland/schraalland en een houtsingel. Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer wordt het plangebied als een ongeschikte groeiplaats voor beschermde plantensoorten beschouwd. Het is niet uitgesloten dat de volgende soortgroepen in het plangebied voorkomen:

- vogels;
- vleermuizen;
- grondgebonden zoogdieren;
- amfibieën;
- vissen;

5.2 Methode

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het plangebied op 23 oktober 2018 tijdens de daglichtperiode (ochtend) bezocht. Het onderzoeksgebied is te voet onderzocht op de aanwezigheid en potentiële aanwezigheid van beschermde flora- en faunawaarden. Het gebied is visueel en auditief onderzocht. Tijdens het veldbezoek is gebruik gemaakt van een verrekijker (Swarovski 12x60) en zijn de in dit rapport opgenomen afbeeldingen gemaakt.

Bij het bepalen van de mogelijke aantasting van beschermde soorten is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- veldbezoek door ervaren ecooloog;²
- aanvullend bronnenonderzoek (o.a. internet);

Specifieke relevante literatuurbronnen zijn o.a.

- Atlas van de amfibieën en reptielen van Nederland;
- Atlas van de zoogdieren van Nederland;
- Nieuwe atlas van de Nederlandse flora;

Het weer tijdens het veldbezoek

Bewolkt, droog, temperatuur 9°C, wind 2-3 Bft.

Vogels

Het gebied is visueel en auditief onderzocht op het voorkomen van (broed)vogels. De onderzoeksperiode is matig geschikt voor onderzoek naar (broed)vogels omdat vogels in deze tijd van het jaar doorgaans geen bezet nest hebben. De enige vogelsoorten die mogelijk nog een bezet nest hebben in deze periode in het

² Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. P.E.B. Leemreide. Hij heeft ruim 30 jaar ervaring als veldbioloog. Eerst specifiek op het gebied van vogelstudie, later meer integraal met een tweede specialisatie op het gebied van grondgebonden kleine zoogdieren en vleermuizen. Hij voert jaarlijks ca. 200 quickscan natuurwaardenonderzoeken uit, verspreid over heel Nederland. Behalve beroepsmatig, is hij ook in de vrije tijd betrokken bij vogel- en vleermuisonderzoek, waaronder verschillende projecten in het kader van de Netwerk Ecologische Monitoring (NEM-VT) van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Ook is hij voorzitter van de Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek en bestuurslid van de Vleermuiswerkgroep Gelderland.

jaar zijn Turkse tortel, holenduif en houtduif. Sommige standvogels bevinden zich soms nog in de omgeving van de broedplaats, maar de meeste trekvogels hebben de broedplaats al verlaten.

In het plangebied is gekeken naar vogels, oude nesten en sporen die op de aanwezigheid van nesten in het plangebied duiden, zoals prooiresten (roofvogels), schijtsporten, ruiveren (roofvogels), eierdoppen en zichtbaar nestmateriaal. Op basis van een beoordeling van de landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het onderzoeksgebied voor vogels en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar vogels.

Grondgebonden zoogdieren

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde grondgebonden zoogdieren. De onderzoeksperiode is geschikt voor verspreidingsonderzoek naar deze dieren, maar ongeschikt voor onderzoek naar voortplantingslocaties. Er is in het onderzoeksgebied gezocht naar grondgebonden zoogdieren, verblijfplaatsen en sporen die op de aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren in het onderzoeksgebied duiden zoals hollen, nesten, graaf-, krab- en bijtsporen, haren, prooiresten, pootafdrukken en uitwerpselen.

Vleermuizen

De onderzoeksperiode is matig geschikt voor onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen. Sommige vleermuissoorten hebben de winterverblijfplaats al bezet. Soorten als gewone- en ruige dwergvleermuis bezetten mogelijk nog de paar- en/of zomerverblijfplaats(en). De onderzoeksperiode is ongeschikt voor onderzoek naar kraamkolonies van vleermuizen.

Er is in het onderzoeksgebied gezocht naar vleermuizen en naar potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen. Er is o.a. gezocht naar potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen. Gebouwen en andere bouwwerken zoals kelders, bruggen en tunnels ontbreken in het plangebied.

De mogelijke betekenis van het onderzoeksgebied als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen is bepaald op basis van een visuele beoordeling van de landschappelijke karakteristieken van het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd buiten de periode dat vleermuizen foerageren of lijnvormige landschapselementen benutten als vliegroute.

Amfibieën

De onderzoeksperiode is ongeschikt voor verspreidingsonderzoek naar amfibieën. In deze tijd van het jaar bezetten amfibieën normaal gesproken de winterverblijfplaats. Amfibieën kunnen een winterverblijfplaats bezetten in hollen en gaten in de grond, onder de strooisellaag, groenafval, takkenbossen en opgeslagen afval en goederen. Soorten als bruine kikker en gewone pad bezetten soms ook een winterrustplaats in toegankelijke gebouwen. Een deel van de amfibieënpopulatie overwintert in de sliblaag van natte landschapselementen, zoals vijvers, poelen, vaarten en sloten.

Op basis van een beoordeling van landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het onderzoeksgebied voor amfibieën en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar deze soorten. Daarbij is tevens rekening gehouden met de ligging van het plangebied ten opzichte van het (normale) verspreidingsgebied van verschillende amfibieënsoorten.

Vissen

De poel is visueel beoordeeld op de geschiktheid als potentieel leefgebied voor beschermde vissoorten. Op basis van landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het onderzoeksgebied voor beschermde vissoorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar deze soorten. Daarbij is tevens rekening gehouden met de ligging van het plangebied ten opzichte van het (normale) verspreidingsgebied van beschermde vissoorten.

Overige soorten

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van overige beschermde faunasoorten als reptielen, vissen, dag- en nachtvlinders, bladmossen, sporenplanten (kleine vlotvaren), haften (oeveraas) en kreeftachtigen (Europese rivierkreeft) omdat het onderzoeksgebied geen geschikte habitat vormt voor deze soorten of omdat het plangebied buiten het normale verspreidingsgebied van soorten ligt. Het is niet aannemelijk dat soorten, die moeilijk nieuwe leefgebieden koloniseren, zich spontaan buiten het normale verspreidingsgebied vestigen. Dit geldt bijvoorbeeld voor sommige grondgebonden zoogdieren en reptielen.

5.3 Resultaten

In deze paragraaf worden de resultaten van het veldbezoek gepresenteerd. Alleen soorten die in het onderzoeksgebied vastgesteld zijn, zeer waarschijnlijk in het onderzoeksgebied voorkomen of soorten waarvan het onderzoeksgebied een (essentieel) onderdeel van het functionele leefgebied vormt, worden in deze paragraaf besproken. Het onderzoeksgebied behoort niet tot de groeiplaats van beschermde plantensoorten.

Vogels

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor vogels. Vogels benutten het plangebied als foerageergebied en het is aannemelijk dat vogelsoorten kleine karekiet, wilde eend, meerkoet, waterhoen, dodaars, merel, tjiftjaf, vink, zwartkop, winterkoning, heggenmus en roodborst in het plangebied nestelen. Vogels kunnen nestelen in de opgaande bomen en struiken, in dichte vegetatie op de grond, in het riet, op het water en op de oever van de poel. In de houtsingel zijn geen (oude)nesten van roofvogels waargenomen. Ook maakt het plangebied geen onderdeel uit van het functionele leefgebied van de steenuil.

Door het rooien van beplanting en het dempen van de vijver tijdens de voortplantingsperiode, worden mogelijk bezette vogelnesten beschadigd of vernield met als gevolg dat eieren beschadigd en vernield en dat jonge vogels verwond en gedood kunnen worden. De functie van het plangebied als foerageergebied en nestplaats voor vogels komt door uitvoering van de voorgenomen activiteiten grotendeels te vervallen.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Rooien beplanting en dempen poel tijdens de voortplantingsperiode.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn in het plangebied geen grondgebonden zoogdieren waargenomen, maar er zijn wel sporen gevonden die op de aanwezigheid van de mol duiden. Behalve voor de mol, behoort het plangebied vermoedelijk tot functioneel leefgebied van sommige algemene en weinig kritische grondgebonden zoogdiersoorten als bruine rat, aarmuis, bosmuis, gewone bosspitsmuis, rosse woelmuis, egel, bunzing, hermelijn, wezel, steenmarter, haas, ree en vos. Met uitzondering van ree, steenmarter, vos en haas, bezetten voorgenoemde soorten mogelijk ook een rust- en voortplantingslocatie in het plangebied. Grondgebonden zoogdieren kunnen een rust- en voortplantingslocatie bezetten in hollen en gaten in de grond, in rotte boomstronken en onder bladeren en takken. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat het plangebied tot het functionele leefgebied van de das behoort. Het plangebied ligt vermoedelijk te ver van bestaande burchten om als foerageergebied benut te worden.

Vermoedelijk opgegraven mol door de vos.

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten worden mogelijk grondgebonden zoogdieren verwond en gedood en worden mogelijk rust- en verblijfplaatsen beschadigd en vernield. De functie van het plangebied als foerageergebied voor de in het plangebied voorkomende grondgebonden zoogdieren gaat door uitvoering van de voorgenomen activiteiten grotendeels verloren (afhankelijk van de soort).

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Rooien beplanting;
- Dempen poel;
- Bouwrijp maken bouwplaats;
- Bebouwen en verharden van het plangebied;

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn tijdens het veldbezoek geen vleermuizen waargenomen en er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats bezetten in het plangebied. Er zijn in de bomen in het plangebied geen spechtengaten of andere hopen/gaten waargenomen en er zijn geen bomen waargenomen met losse schors. Vleermuizen kunnen in de bomen in het plangebied geen verblijfplaats bezetten. Andere bekende typen verblijfplaatsen, zoals gebouwen of andere bouwwerken ontbreken.

Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten worden geen vleermuizen verstoord, verwond of gedood en worden geen verblijfplaatsen beschadigd of vernield.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Geen.

Foerageergebied

Het veldbezoek is uitgevoerd buiten de periode van de dag waarop vleermuizen foerageren. Op basis van een beoordeling van de inrichting, het gevoerde beheer en de ligging in het landschap kan een goede inschatting gemaakt worden van de betekenis van het plangebied als foerageergebied.

Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer, wordt het plangebied als geschikt foerageergebied voor verschillende vleermuissoorten beschouwd. Vleermuissoorten die mogelijk in het plangebied foerageren zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Gelet op de ligging nabij een uitgestrekt bos- en natuurgebied, is de aanwezigheid van andere, meer zeldzame soorten, niet uitgesloten. Voorgenoemde vleermuissoorten foerageren rond de randen en kronen van de opgaande beplanting, boven het grasland, oever en de vijver.

Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten neemt het areaal foerageergebied van vleermuizen af. Door het dempen van de vijver en het bebouwen van het plangebied neemt ook de betekenis van het plangebied als foerageergebied af.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Rooien beplanting;
- Verharden/bebouwen plangebied;

Vliegroute

Het veldbezoek is uitgevoerd buiten de periode van de dag waarop vleermuizen gebruik maken van vliegroutes. Op basis van een beoordeling van de inrichting, het gevoerde beheer en de ligging in het landschap kan een goede inschatting gemaakt worden van de betekenis van het plangebied als vliegroute. Sommige vleermuissoorten benutten lijnvormige elementen ter geleiding tijdens het foerageren en om van verblijfplaats naar foerageergebied te vliegen (en van foerageergebied naar verblijfplaats). Lijnvormige elementen die benut worden als vliegroute kunnen bestaan uit houtopstanden en wateren, maar ook een rij lantarenpalen, rasterpalen en gevels van woningen.

Het plangebied ligt in een kleinschalig landschap met erven, solitaire bomen, laanbomen, wegbermen en bermsloten en houtsingels. De houtsingel in het plangebied vormt geen essentiële verbindende schakel in

een lijnvormig landschapselement en vormt daarom geen onderdeel van een vliegroute van vleermuizen. Ongeacht het feit of vleermuizen de singel wel of niet benutten als vliegroute, er zijn voldoende alternatieve mogelijkheden om deze functie over te nemen zodat het functionele leefgebied van vleermuizen niet wordt aangetast.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Geen.

Amfibieën

Het veldbezoek is uitgevoerd in de periode van het jaar waarop amfibieën de winterrustplaats bezetten en moeilijk te vinden zijn. Er zijn tijdens het veldbezoek geen amfibieën waargenomen, maar gelet op de inrichting en het gevoerde beheer, behoort het plangebied vermoedelijk tot functioneel leefgebied van sommige algemene- en weinig kritische amfibieënsoorten als gewone pad en bruine kikker. Voorgenoemde soorten benutten het plangebied mogelijk incidenteel als foerageergebied tijdens de donkere uren van de nacht, maar bezetten ze er geen (winter)rustplaats.

Het plangebied ligt binnen het normale verspreidingsgebied van verschillende amfibieënsoorten.. Gelet op de inrichting, het gevoerde beheer en de ligging van het plangebied nabij een uitgestrekt bos- en natuurgebied, behoort het plangebied vermoedelijk tot geschikt functioneel leefgebied van amfibieënsoorten als gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander, bastaardkikker. Gelet op de aanwezigheid van zeldzame soorten als kamsalamander en poelkikker in de directe omgeving, kan niet worden uitgesloten dat het plangebied ook tot functioneel leefgebied van deze soorten behoort. Voorgenoemde soorten benutten het plangebied vermoedelijk als foerageergebied, benutten de poel mogelijk als voortplantingslocatie en bezetten er vermoedelijk ook een (winter)rustplaats. Amfibieën kunnen een winterrustplaats bezetten in de vijver, in holen en gaten in de grond en in de bodem van de houtsingel. Gelet op de aanwezigheid van een voortplantingslocatie, kan het plangebied van enige betekenis zijn voor amfibieën.

Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten worden waarschijnlijk amfibieën verwond of gedood en worden (winter)rustplaatsen beschadigd en vernield. Indien de poel gedempt wordt in het voorjaar worden mogelijk eieren van amfibieën beschadigd en vernield. Door het dempen van de poel gaat vermoedelijk voortplantingsbiotoop van amfibieën verloren en door het bebouwen en verharden van het plangebied gaat foerageergebied verloren.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Rooien houtsingel (vergraven ondergrond);
- Dempen vijver;
- Bebouwen/verharden plangebied;

Vissen

De poel vormt geschikt leefgebied voor verschillende vissoorten. In het verleden zijn in de poel vermoedelijk forellen uitgezet (mond. Med. medewerker naastgelegen bedrijf). De recente aanleg, de inrichting van de poel en het feit dat deze niet is aangesloten op andere wateren, maakt de poel tot een ongeschikt leefgebied voor beschermde vissoorten.

Door het dempen van de poel worden vissen verwond en gedood en gaat functioneel leefgebied van vissen verloren.

Te beoordelen activiteit in het kader van de Wnb:

- Dempen vijver;

Overige soorten

Er zijn geen andere beschermde soorten aangetroffen. Het gevoerde beheer en de inrichting maken het onderzoeksgebied tot een ongeschikt functioneel leefgebied voor deze soorten.

5.4 Toetsingskader

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Het is verboden om alle soorten die beschermd zijn volgens de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn, evenals de in paragraaf 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming genoemde soorten te doden en te verwonden, evenals het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Verder is het verboden om plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor sommige in de Wet natuurbescherming genoemde soorten geldt een ontheffing voor het opzettelijk doden en vangen en de vaste voortplantings- en rustplaatsen van deze soorten opzettelijk beschadigen of vernielen, als gevolg van werkzaamheden die uitgevoerd worden in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling. In voorliggend geval is de vrijstellingsregeling van de Provincie Overijssel van kracht.

Ook gelden er bepaalde vrijstellingen voor het verbod op verwonden en doden mits er gewerkt wordt volgens een door de Minister goedgekeurde Gedragscode. Op het moment van schrijven van dit rapport is er geen goedgekeurde gedragscode van kracht voor de voorgenoemde activiteiten.

Zorgplicht

Artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voorziet in een algemene verplichting voor een ieder om voldoende zorg te dragen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

De zorgplicht is als een open norm geformuleerd in het eerste lid van artikel 1.11. In het tweede lid wordt de zorgplicht iets geconcretiseerd door te bepalen dat de zorgplicht in elk geval inhoudt dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

1. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
2. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
3. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Wettelijk kader

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is het toegestaan om sommige soorten opzettelijk te doden en te vangen en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

In het kader moet zorgplicht is de initiatiefnemer verplicht om schadelijke gevolgen voor in het wild levende dieren en planten zo veel mogelijk te voorkomen. Dit betreft maatwerk. Indien het mogelijk is om zinvolle concrete maatregelen m.b.t. de zorgplicht te benoemen, zijn deze opgenomen in dit rapport.

5.5 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep

Vogels

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten tijdens de voortplantingsperiode, worden mogelijk bezette vogelnesten beschadigd en vernield. Van de vogelsoorten die in het plangebied nestelen, zijn uitsluitend de bezette nesten beschermd, niet de oude nesten of de nestplaats. Voor het verstoren/vernielen van bezette nesten (eieren) en het verwonden/doden van vogels kan geen ontheffing van de verbodsbepalingen verkregen worden omdat de voorgenomen activiteit niet als een in de wet genoemd belang wordt beschouwd. Werkzaamheden die kunnen leiden tot het verstoren/vernielen van vogelnesten dienen buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode om de voorgenomen activiteiten uit te voeren is augustus³-februari. De functie van het plangebied als foerageergebied is voor de in het plangebied voorkomende soorten niet beschermd.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- *beplanting rooien en vijver dempen buiten de voortplantingsperiode van vogels.*

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten worden geen vleermuizen verwond of gedood en worden geen verblijfplaatsen beschadigd of vernield. Het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties in het kader van dit aspect van het functionele leefgebied van vleermuizen. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen

Foerageergebied

De afname van het areaal foerageergebied van vleermuizen is dusdanig beperkt qua omvang, dat deze afname niet leidt tot een meetbaar negatief effect op de totale kwaliteit van het foerageergebied van vleermuizen. Afhankelijk van de soort is foerageergebied soms tientallen hectares groot en vleermuizen leggen soms kilometers af tussen verschillende foerageergebieden. Voor de minder mobiele soorten, zoals gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis, wordt de vijver niet als een essentieel onderdeel van het foerageergebied beschouwd. In de directe omgeving van het plangebied blijven enkele soortgelijke biotopen gehandhaafd. De voorgenomen activiteiten leiden niet tot wettelijke consequenties. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen

Vliegroute

Het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten heeft geen negatief effect op (essentiële) vliegroutes⁴ van vleermuizen. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

³ Hout- en holenduif kunnen bezette nesten hebben tot in november.

⁴ Vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd wanneer deze essentieel zijn voor het kunnen functioneren van de verblijfplaats van een vleermuis. Niet ieder lijnvormig element waar langs vleermuizen vliegen is een essentiële vliegroute.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen

Grondgebonden zoogdieren

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten worden mogelijk beschermde grondgebonden zoogdieren verwond en gedood en worden mogelijk rust- en voortplantingslocaties beschadigd en vernield. Voor de grondgebonden zoogdiersoorten die rust- en/of voortplantingslocaties in het plangebied bezetten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden en verwonden' en het 'beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingslocaties' (of de soort is niet beschermd zoals de bruine rat en mol). De functie van het plangebied als foerageergebied is voor de in het plangebied voorkomende soorten niet beschermd. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Geen.

Amfibieën

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten worden mogelijk sommige licht beschermde amfibieënsoorten en zwaar beschermde amfibieënsoorten verwond en gedood, worden (winter)rust- en voortplantingsplaatsen beschadigd en vernield en gaat foerageergebied verloren. Voor een aantal amfibieënsoorten die vermoedelijk in het plangebied voorkomen geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden en verwonden' en het 'beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingslocaties'. Deze vrijstelling geldt niet voor de poelkikker en kamsalamander. Omdat de functie van het plangebied voor de poelkikker en kamsalamander niet vastgesteld kan worden op basis van het uitgevoerde onderzoek, is nader onderzoek vereist. Functioneel leefgebied en de dieren zelf, mogen alleen met een ontheffing negatief beïnvloed worden. Indien het plangebied tot functioneel leefgebied van poelkikker en kamsalamander behoort, dienen compenserende maatregelen genomen worden om het leefgebied en de dieren te behouden.

In het kader van de zorgplicht dienen de voorgenomen activiteiten afgestemd te worden op de ecologie van amfibieën. De vijver dient gedempt te worden in de meest gunstige periode en de singel mag alleen vergraven worden buiten de winterrustperiode.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Zorgplicht voor alle soorten;
- Vrijstelling voor algemene soorten;
- Nader onderzoek vereist om aanwezigheid poelkikker en kamsalamander vast te stellen;

Vissen

Door het dempen van de poel worden vissen verwond en gedood en worden mogelijk eieren beschadigd en vernield. De in de poel aanwezige vissen zijn niet beschermd, maar voor het dempen van de poel geldt wel de zorgplicht. Voorkomen moet worden dat de aanwezige vissen verwond of gedood worden. Vissen dienen verwijderd te worden voordat de poel gedempt wordt.

Wettelijke consequenties in het kader van de Wnb:

- Zorgplicht;

Overige soorten

Het onderzoeksgebied behoort niet tot functioneel leefgebied van andere beschermde flora- of faunasoorten. Vanwege de lokale invloedssfeer heeft de voorgenomen activiteit geen negatief effect op andere beschermde soorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

In onderstaande tabel worden de wettelijke consequenties samengevat weergegeven.

Soortgroep	Beschermde soorten planlocatie	Verbodsbepalingen	aandachtspunt
Grondgebonden zoogdieren; foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing, functie is niet beschermd	Geen
Grondgebonden zoogdieren; rust- en voortplantingslocaties	Diverse soorten	Niet van toepassing; vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (of soort is niet beschermd)	Geen
Vogels; foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing, functie is niet beschermd	Geen
Vogels; bezette nesten (niet jaarrond beschermd)	Diverse soorten	Art. 3.1 lid 1, 3.1 lid 2.	Werkzaamheden uitvoeren buiten de voortplantingsperiode
Vogels; bezette nesten (jaarrond beschermd)	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen; verblijfplaats en vliegroute	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen; foerageergebied	Mogelijk diverse soorten	Niet van toepassing, betekenis te gering om te spreken van wettelijke consequentie.	Geen
Amfibieën; alle functies	Diverse soorten, mogelijk ook poelkikker en kamsalamander	Art. 3.5 lid 1, lid 2, lid 3, lid 4. Ook geldt de zorgplicht	Nader onderzoek vereist naar functie van plangebied voor poelkikker en kamsalamander
Vissen	Niet aanwezig	Niet van toepassing.	Geen
Overige soorten	Niet aanwezig	Niet van toepassing.	Geen

Samenvatting van de wettelijke consequenties.

5.6 Historische gegevens en overige bronnen

Er zijn geen historische gegevens van het plangebied bekend.

5.7 Volledigheid van het onderzoek

Het onderzoek is volledig uitgevoerd met geschikte weersomstandigheden.

6 Conclusies

De voorgenomen activiteiten worden gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor een aantal algemeen voorkomende en talrijke faunasoorten⁵ geldt in Overijssel een vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden, verwonden en het opzettelijk beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingslocaties', als gevolg van werkzaamheden die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd. Voor beschermde soorten die niet op deze vrijstellingslijst staan, is een ontheffing vereist om ze te mogen verwonden en doden of om opzettelijk rust- en voortplantingslocaties te mogen beschadigen en te vernielen. In het kader van de zorgplicht moet rekening worden gehouden met alle in het plangebied aanwezige planten en dieren en moet er gekozen worden voor een werkmethode en/of planning in de tijd, waardoor planten en dieren zo min mogelijk schade ondervinden als gevolg van de voorgenomen activiteiten.

Het plangebied behoort vermoedelijk tot het functionele leefgebied van verschillende vogel-, amfibieën-, vleermuis- en grondgebonden zoogdiersoorten. Voorgenoemde soorten benutten het plangebied als foerageergebied en vermoedelijk nestelen er ieder broedseizoen vogels in het plangebied en bezetten verschillende grondgebonden zoogdier- en amfibieënsoorten er een rust- en/of voortplantingslocatie.

Van de vogelsoorten die in het plangebied nestelen, is uitsluitend het bezette nest beschermd, niet het oude nest of de nestplaats. Werkzaamheden die kunnen leiden tot het verstoren/vernielen van vogelnesten dienen buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd te worden.

Voor de grondgebonden zoogdiersoorten, die een rust- en/of voortplantingslocatie in het plangebied bezetten, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden en verwonden' en het 'beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingslocaties' (of de soort is niet beschermd). Voor sommige amfibieënsoorten, die een rust- en/of voortplantingslocatie in het plangebied bezetten, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden en verwonden' en het 'beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingslocaties', maar deze vrijstelling geldt niet voor de poelkikker en de kamsalamander. Gelet op de inrichting en beheer van het plangebied en de ligging nabij actueel verspreidingsgebied, kan op basis van het uitgevoerde onderzoek de aanwezigheid van deze soorten in het plangebied niet uitgesloten worden. Omdat deze dieren en hun functionele leefgebied beschermd is, is nader onderzoek noodzakelijk om de wettelijke consequentie van de voorgenomen activiteiten volledig inzichtelijk te krijgen. Nader onderzoek dient uitgevoerd te worden in het voorjaar.

Het plangebied behoort deels tot het Natuurnetwerk Nederland en behoort deels tot de zone 'Ondernemen met natuur en water buiten het Natuurnetwerk Nederland', maar ligt op enige afstand van Natura2000-gebied. Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten wordt bos, welke een beschermde status heeft in de Wet natuurbescherming, gerooid. Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten, neemt het areaal bos af. Voor het rooien en elders herplanten van bos dient een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming verkregen te worden. Om de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Omgevingsverordening Overijssel inzichtelijk te krijgen, wordt geadviseerd om een nadere effect-analyse op te stellen. De Omgevingsverordening staat kleinschalige ontwikkelingen in het Natuurnetwerk toe, mits voldaan wordt aan de gestelde criteria. Geadviseerd wordt om de uitkomsten van nader onderzoek naar bijzondere amfibieën af te wachten en eventuele compenserende maatregelen (aanleg vervangende vijver?) erbij te betrekken.

Conclusie

Op basis van het uitgevoerde onderzoek, kunnen de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten nog niet volledig inzichtelijk gemaakt worden. Geadviseerd wordt om een effectanalyse op te stellen in het kader van gebiedsbescherming (specifiek Natuurnetwerk Nederland en behoud areaal bos). Om de functie van het plangebied voor kamsalamander en poelkikker duidelijk te krijgen is aanvullend onderzoek vereist. Voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op Natura2000-gebied.

⁵ Zie bijlage 2 van dit rapport

Bijlage

Bijlage 1. De natuurkalender (indicatie voor het uitvoeren van werkzaamheden het kader van de zorgplicht)

Bijlage 2. Toelichting Wet natuurbescherming

Bijlage 3. Fotobijlage

Bijlage 4. Geraadpleegde bronnen:

Bijlage 1 Natuurkalender

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaaien vochtig/nat grasland												
maaaien droog schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

Optimale periode voor werkzaamheden.

Acceptabele periode voor werkzaamheden.

De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol.

Geen werkzaamheden in deze periode.

Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht.

Bijlage 2

Toelichting Wet Natuurbescherming

Drie beschermingsregimes

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn (het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn) en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Alle vogels (ruim 700 soorten), zijn beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Soortenbescherming en het 'nee, tenzij principe'

De verbodsbepalingen voor vogels en Habitatrichtlijnsoorten in de Wet natuurbescherming sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten.

Ook voor de andere soorten, die niet op grond van de Vogel- of Habitatrichtlijn maar vanuit nationaal oogpunt beschermd worden, geldt dat de verbodsbepalingen zien op het individu, maar of ontheffing verleend kan worden, wordt afgewogen tegen het effect van de ingreep op het populatieniveau van de soort.

Zorgplicht voor dieren en planten

Of dier- en plantensoorten nu wettelijk beschermd zijn of niet, iedereen moet voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De wet erkent daarmee de intrinsieke waarde van in het wild levende soorten. De Memorie van Toelichting zegt het zo: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

Vrijstelling regelgeving

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. In (veel) gevallen kunt u gebruik maken van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgesteld voor een van te voren bepaalde categorie van gevallen. Er zijn verschillende vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Een bekende en reeds in de praktijk toegepaste vorm van vrijstelling is die van de gedragscode. In de Wet natuurbescherming zijn voor beschermde soorten ook andere vormen van vrijstelling geïntroduceerd, zoals door middel van een Programmatische Aanpak of via een provinciale verordening. Overigens is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling mogelijk.

Provinciale staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Dit moet worden geregeld in een provinciale verordening.

Gedragscodes die zijn opgesteld onder de Flora- en faunawet kunnen worden uitgebreid ten aanzien van soorten die op grond van de Wet natuurbescherming beschermd worden maar dat op grond van de Flora- en faunawet nog niet waren. Goedkeuring van een gedragscode op grond van de Flora- en faunawet blijft ook onder de Wet natuurbescherming geldig, voor de duur van de goedkeuring. Daarna dient de gedragscode voor goedkeuring getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming.

Welke soorten zijn beschermd?

De Wet natuurbescherming kent drie categorieën beschermde soorten:

1. Ten eerste worden alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn.
2. Ten tweede worden soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn.
3. Tenslotte is er een beschermingsregime voor 'andere soorten' waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Vrijgestelde soorten

In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet is het toegestaan de onderstaande soorten opzettelijk te doden, en te vangen en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat. De vrijstelling is van kracht wanneer de handeling verband houdt met de volgende activiteiten:

- de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie EZ (AMvB RN art 3.31)
Zoogdieren														
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis*	<i>Apodemus sylvaticus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						x1							
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas	<i>Lepus europeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x
Huisspitsmuis*	<i>Crocidura russula</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>						x							
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter	<i>Martes foina</i>			x			x2							
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Veldmuis*	<i>Microtus arvalis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>							x						
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Amfibieën en reptielen														
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						x3							
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						x4							
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

* voor deze soorten daarnaast algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven Wnb 3.10 3e lid

x1 = vrijstelling geldt in de periode maart- april en juli tot en met november

x2 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met februari

x3 = vrijstelling geldt in de periode juli, augustus en september

x4 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met 15 oktober

Lijst met soorten waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt als gevolg van handelingen die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd. Op basis van door PS vastgestelde verordeningen d.d. 12 juli 2018.

Bijlage 3. Fotobijlage. Impressie van het plangebied en de directe omgeving.

Bijlage 4. Geraadpleegde bronnen:

Internet:

<https://www.verspreidingsatlas.nl>

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>

<https://www.regelink.net/kenniscentrum/beschermde-soorten-wet-natuurbescherming/>

<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol> (vleermuisprotocol)

<https://calculator.aerius.nl>

<http://www.ruimtelijkeplannen.nl>